

Čís. 6309.

K § 558 tr. p.

Obnova trestného pokračovania dôchodkovej h o skončeného pravoplatným trestným príkazom je neprípustná.

(Rozh. zo dňa 20. decembra 1938, Zm III 217/38.)

N a j v y š š í s ú d v dôchodkovej trestnej veci proti A. a spol. pre ťažký dôchodkový prestupok v dôsledku opravného prostriedku generálnej prokuratúry pre zachovanie právnej jednotnosti takto sa usniesol:

Opravný prostriedok pre zachovanie právnej jednotnosti, podaný generálnou prokuratúrou podľa § 441 tr. p., sa uznáva základným a vyslovuje sa, že usnesením vrchného súdu v B. zo dňa 19. októbra 1937, č. j. Tfo 147/37-7, bol porušený zákon v ustanoveniach §§ 558, 446 tr. p., § 101 zák. čl. XI:1909 a § 138, odst. 1 zákona zo dňa 14. júla 1927, čís. 114 Sb. z. a n. Toto usnesenie nemá pre strany účinku.

D ô v o d y:

K obžalobe okresného finančného riaditeľstva v B. vydal krajský ako dôchodkový trestný súd v B. dňa 6. novembra 1935 trestný príkaz, v ktorom uložil A. pre ťažký dôchodkový prestupok ohrozenia colného dôchodku podľa § 136, odst. 1 zákona zo dňa 14. júla 1927, čís. 114 Sb. z. a n., peňažitú pokutu čiastkou 11.683 Kč 50 hal., v prípade jej nevymožiteľnosti náhradný trest väzenia v trvaní devädesiatich dní. Trestný príkaz bol obžalovanému doručený 9. decembra 1935, námietky proti nemu boli obžalovaným podané u krajského súdu 18. decembra 1935, tedy po uplynutí osmidennej lehoty, stanovenej v § 15 nar. uh. min. sprav. čís. 800/1916. Dôsledkom toho krajský súd usnesením zo dňa 24. decembra 1935 námietky tie odmietol ako opozdené a vrchný súd v smysle § 379, odst. 4 tr. p. usnesením z 8. mája 1936 zamietol sťažnosť, podanú obžalovaným proti usneseniu prvostupňového súdu o odmietnutí námietok. Stal sa tedy trestný príkaz dňom 17. decembra 1935 pravoplatným a vykonateľným.

Odsúdený podaním zo dňa 17. decembra 1936 učinil návrh na obnovu trestného pokračovania zrejme z dôvodov uvedených v § 446, čís. 3 a 4 tr. p. Krajský súd síce usnesením z 18. septembra 1937 návrh ten odmietol ako zákonom vylúčený, ale vrchný súd k sťažnosti odsúdeného usnesením z 19. októbra 1937 zrušil prvostupňové usnesenie, vyslovil, že v dôchodkových trestných veciach je prípustná obnova tiež proti pravoplatnému trestnému príkazu, a uložil krajskému súdu, aby o žiadosti odsúdeného A. za obnovu trestného pokračovania ďalej pokračoval v smysle § 455 tr. p. (správne v smysle § 558, odst. 2 tr. p.).

Na pojednávaní, vykonanom 18. decembra 1937, krajský súd rozsudkom pozbavil hore udaný trestný príkaz dotyčne A. platnosti a tohoto sprostil na základe § 326, čís. 2 tr. p. a § 96 zák. čl. XI:1909 obžaloby, vznesenej na neho pre opísaný ťažký dôchodkový prestupok.

Strany sa po vyhlásení rozsudku vzdaly opravných prostriedkov proti nemu, takže sa tento rozsudok stal ihneď pravoplatným.

Neodpovedá zákonu usnesenie vrchného súdu, ktorým bola vyslovená prípustnosť obnovy proti trestnému príkazu, vydanému v uvedenej dôchodkovej trestnej veci, a ktorým bolo nariadené súdu prvej stolice vecne pojednávať o žiadosti odsúdeného A. za obnovu trestného pokračovania.

Podľa ustanovenia § 138, odst. 1 colného zákona zo dňa 14. júla 1927, čís. 114 Sb. z. a n., platí na Slovensku a Podkarpatskej Rusi o colných trestných činoch (o aký ide tiež v súdenom prípade) pre ich stíhanie a trestanie predpisy triciatkových poriadkov z rokov 1754 (správne 1784) a 1788 s inštrukciou z roku 1842 a zákonného článku XI:1909 so všetkými doplnkami a dodatkami, pokiaľ tento colný zákon sám nemá zvláštne ustanovenia. Čo do formálneho práva niet v colnom zákone zvláštnych ustanovení a platia preto pre súdený prípad výhradne všeobecné — hore uvedené — predpisy.

Ustanovením § 101 zák. čl. XI:1909 bol zmocnený uhorský minister spravodlnosti, aby po dohode s ministrom financií nariadením upravil formálne pokračovanie o trestných veciach dôchodkových bez ohľadu na zvláštne predpisy obsažené v jednotlivých zákonoch a zachoval pri tom zásady súdneho trestného poriadku, t. j. zák. čl. XXXIII:1896. Tomu bolo vyhovené nariadením ministerstva spravodlnosti zo dňa 12. januára 1916, čís. 800/1916, ktorým bolo v § 33 výslovne ustanovené, že odo dňa 1. mája 1916 počínajúc vstupujú dotyčne trestného súdneho pokračovania v prípadoch dôchodkových prestupkov pre budúcnosť predpisy v tomto nariadení obsažené na miesto predpisov dosavadných zákonov a nariadení ako aj ustanovení zvykového práva.

V § 3 uved. nar. sa všeobecne ustanovuje, že pre pokračovanie pred sedriou (teraz krajským súdom) ako dôchodkovým trestným súdom majú sa užiť predpisy súdneho trestného poriadku, vzťahujúce sa na pokračovanie pred okresnými súdmi, nakoľko nie sú v tomto nariadení stanovené odchylky. Pokiaľ ide o obnovu pokračovania, sú odchylky od súdneho trestného poriadku stanovené v § 29 uved. nariadenia a týkajú sa len osôb oprávnených navrhovať obnovu, pôsobenia finančného úradu v pokračovaní o žiadosti za obnovu a právneho účinku návrhu, učineneho dotyčne odsúdeného. Iné odchylky, pokiaľ ide o obnovu pokračovania, nie sú v tomto nariadení ani v niektorom pozdejšom predpise uvedené. Platia preto vo všetkých ostatných smeroch, pokiaľ sa týka obnovy, predpisy trestného poriadku, stanovené pre pokračovanie pred okresným súdom.

Je to predovšetkým § 558 tr. p., podľa ktorého v trestných veciach patriacich do pravomoci okresných súdov je prípustná obnova pokračovania za podmienok stanovených v §§ 444—451 tr. p. Predpis § 444 tr. p. hovorí o znovuzahájení trestnej veci bez obnovy a § 445 tr. p. sa týka zastavených pokračovaní. Nemajú preto tieto dva predpisy v tomto prípade významu. Podľa ostatných predpisov (§§ 446—451 tr. p.) je základným predpokladom povolenia obnovy, aby trestné pokračovanie skončilo rozsudkom a aby tento rozsudok nadobudol moci práva. Pre prípad obnovy v prospech odsúdeného, o aký ide v súdnom prípade, výslovne stanoví túto podmienku § 446 tr. p.

Že trestný príkaz, vydaný v dôchodkovej trestnej veci, keď aj sa stal pravoplatným a vykonateľným, nie je rozsudkom, je zrejmé bezpečne nielen z jeho pomenovania, ale aj z tej okolnosti, že predpoklady vydania a dôsledky preskúmania na základe opravného prostriedku sú u každého z nich rozdielne. Rozsudok je možné vydať len na základe predchodiacieho pojednávania s riadnym procesným postupom, zaručujúcim obžalovanému obranu; musí obsahovať náležitosti § 327 tr. p., menovite aj presné uvedenie zisteného skutkového stavu a, keď je jeho obsah napadnutý opravným prostriedkom, preskúma sa priamo vo svojom obsahu. Naproti tomu trestný príkaz v dôchodkových trestných veciach sa vydáva v smysle § 15 nar. uh. min. spr. čís. 800/1916 na základe obžalovacieho spisu bez pojednávania a tedy bez dôkazného pokračovania, nemá všetkých náležitostí rozsudku, menovite nie na základe prevedeného dokazovania skutkových zistení, a po včasnom vznesení námietok sa trestný príkaz vôbec nepreskúma, ale sa nariadi pojednávanie, aby práve mohol byť vydaný rozsudok.

Pre uvedený rozdiel hľadá zákon na rozsudok a trestný príkaz celkom rozdielne a ak stanoví, že obnovu možno povoliť len po pokračovaní skončenom rozsudkom, nemožno túto zásadu rozširovať tiež na pokračovanie skončené trestným príkazom, proti ktorému — ak sa stal pravoplatným — je možné uplatniť len žiadosť za navrátenie v predošlý stav podľa § 463 tr. p. z dôvodu nezavineného zmeškania lehoty na podanie námietok.

Ale aj z vývinu predpisov o obnove v dôchodkových trestných veciach plynie, že trestné dôchodkové pokračovanie skončené trestným príkazom nemožno obnoviť v smysle § 558 tr. p.

V súdnom trestnom poriadku bol síce v dobe vydania nariadenia uh. min. spr. čís. 800/1916 rozsudok jedinou formou konečného vykonateľného vybavenia trestných vecí a tedy §§ 446 a 449 tr. p. zahrnuly všetky v trestnom poriadku prípustné konečné a vykonateľné vybavenia, keď hovoria o rozsudkoch (okrem tých, ktoré sú uvedené v §§ 444 a 445 tr. p., o ktoré nejde v súdnom prípade). Trestné príkazy podľa § 532 tr. p. vtedy platného staly sa podľa § 535, odst. 1 tr. p. (rovnako už zruše-

ného) automaticky bezúčinnými, ak im obžalovaný nevyhovel dobrovoľne v stanovenej lehote, a neboly tedy vykonateľným konečným rozhodnutím.

Pre dôchodkové trestné veci naproti tomu vydaním nariadenia čis. 800/1916 vznikol nový druh konečného vybavenia, totiž trestný príkaz, ktorý sa môže stať vykonateľným.

Z toho však neplynie záver, že je proti nemu prípustná obnova. Keď zákon v predpisoch §§ 446 a 449 tr. p. v ý s l o v n e stanovil ako podmienku pre prípustnosť obnovy, aby trestné pokračovanie skončilo r o z s u d k o m, vznikla by možnosť prípustnosti obnovy proti pravoplatnému trestnému príkazu, ktorý preca — ako je hore uvedené — nie je rovnocenný s rozsudkom, len keby v predpise, ktorý bol vydaný súčasne s ustanovením o zavedení zvláštného trestného príkazu pre dôchodkové trestné veci a ktorý stanoví odchyľky pre pokračovanie v dôchodkových trestných veciach aj čo do obnovy (§ 29 uved. nar.), alebo v niektorom neskoršom predpise bolo uvedené, že sa obnova pripúšťa tiež proti pravoplatným trestným príkazom. To však nebolo pojaté ani do § 29 spom. nar., ani do iného predpisu, zrejme preto, aby tu obnova bola vylúčená, lebo obligatorné poučenie obvineného podľa §§ 16 a 17 uved. nar. a opravný prostriedok podľa § 16 uved. nar. a § 463 tr. p. boly pokladané za dostatočnú záruku všetkých práv obžalovaného. Z okolnosti, že § 29 nerozlišuje medzi rozsudkom a trestným príkazom, nie je možné dovodiť, že proti obidvom je prípustná obnova, keďže v tomto smere sú rozhodné — s ohľadom na § 3 uved. nar. a § 138, odst. 1 colného zákona — základné predpisy §§ 446 a 449 tr. p., ktoré hovoria len o rozsudku a § 29 spom. nar. čo do prípustnosti obnovy neobsahuje žiadnych ustanovení. Na ustanovenie § 14, odst. 2 zákona z 21. marca 1929, čis. 31 Sb. z. a n., nie je možno sa tu odvolávať, lebo podľa § 22, odst. 4 tohoto zákona nemožno užiť v trestných veciach dôchodkových tohoto zákona.

Okolnosť, že niekedy pre nemožnosť obnovy vznikne pre osobu, proti ktorej nadobudol trestný príkaz pravoplatnosti, tvrdosť alebo nerosovnosť, na ktorú poukazuje vrchný súd, nemôže byť dôvodom, aby ustanovenia o obnove trestného pokračovania, ktoré sú rázu výnimočného, boly extenzívne vykladané.

Preto hore uvedeným usnesením vrchného súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 138, odst. 1 colného zákona zo dňa 14. júla 1927, čis. 114 Sb. z. a n., § 101 zák. čl. XI:1909 a §§ 558 a 446 tr. p., pokiaľ ním bolo vyslovené, že je prípustná obnova dôchodkového trestného pokračovania, zavedeného pre dôchodkový prestupok, spáchaný proti uved. colnému zákonu a skončeného pravoplatným trestným príkazom, a pokiaľ ním bol krajský súd poukázaný, aby o návrhu na obnovu pojednával meritorne. Dôsledkom toho bolo vyhovené opravnému prostriedku generálnej prokuratúry, podanému pre zachovanie právnej jed-

notnosti, a bolo vyslovené porušenie uvedených zákonných predpisov. Toto porušenie zákona v smysle § 442, posl. odst. tr. p. nemá účinku pre strany.

Čís. 6310.

Pro subjektivní stránku přečinu podle § 45 zákona o původském právu stačí, že pachatel ví, že svým jednáním porušuje právo jiné osoby; není třeba, aby ji i znal.

Přečin podle § 46 původského zákona je trestným činem veřejno-žalobním.

Přestupek podle § 47, čís. 1 téhož zákona, spáchaný opominutím povinnosti uvést původce nebo pramen (§ 23, čís. 2 zák.), přichází v úvahu jen při užití díla dovoleném zákonem.

Ideální souběh přečinu podle § 46, čís. 1 původského zákona s přestupkem podle § 47, čís. 1 téhož zákona je vyloučen.

Měl-li při souběhu trestných činů opravný prostředek obžalovaného úspěch co do jednoho z nich, je rozdělití povinnost stran (obžalovaného a soukromého žalobce) k náhradě útrat trestního řízení, právního zastoupení a obhajování v obou stolicích tak, že je hradí obžalovaný, pokud byl uznán vinným, a soukromý žalobce, pokud byl obžalovaný obžaloby zproštěn.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1938, Zm I 881/38.)

Soukromý žalobce M. napsal divadelní hru »U svatého Matěje«; svoje původská práva k ní postoupil soukromému žalobci N. V kabaretě obžalovaného B., jehož ředitelem byl spoluobžalovaný A., byla tato hra soukromého žalobce M. — jen zcela nepatrně přepracovaná a jinak co do osob, jejich charakteristiky a co do děje nezměněná — hrána pod názvem »Rozhňevané milování aneb Co se může stát, když chce tatík dcery vdát«; v podtitulku bylo uvedeno, že ji napsali obžalovaný A. a C. Soukromí žalobci M. a N. podali pro tuto činnost na A. a B. soukromou obžalobu pro přečiny podle § 45, § 46, čís. 1 a pro přestupek § 47, čís. 1 původského zákona.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými přečinem podle § 45 a přestupkem podle § 47, čís. 1 uvedeného zákona a obžalovaného A. též přečinem podle § 46, čís. 1 téhož zákona.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného B.; z podnětu této zmateční stížnosti zrušil z úřední povinnosti rozsudek první stolice ve výroku o vině, pokud byli obžalovaní A. a B. uznáni vinnými i přestupkem podle § 47, čís. 1 a obžalovaný A. též přečinem podle § 46, čís. 1 původ. zák.; obžalovaného A. zprostil nejvyšší soud podle § 259, čís. 1 tr. ř. obžaloby, že v úmyslu klamati